

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/1/M.B.-99/2 (Menfi Tespit/Muafiyet)

Karar Sayısı : 99-48/528-333

Karar Tarihi : 19.10.1999

A- KARARI VEREN KURUL ÜYELERİ

Başkan : Dr. Kemal EROL

Üyeler : Mehmet Zeki UZUN, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Sadık KUTLU, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

B- İLK İNCELEMİYİ YAPAN RAPORTÖR: Meltem BAĞIŞ

C- TARAFLAR

- Bildirimde Bulunan:

- Nema Endüstri Ürünleri İthalat-İhracat ve Ticaret Ltd. Şti'yi temsilen Yönetim Kurulu Üyesi Atilla ÖZER
Balmumcu, Güzel Konutlar Menekşe Apt. No: 24/2
Beşiktaş 80700, İSTANBUL

- Anlaşmanın Tarafları:

- Karl Schaeff Gmbh & Co. Makinaları
Schaeff Str. 8 D-74595 Langenburg GERMANY

- Nema Endüstri Ürünleri İthalat ve Ticaret Ltd. Şti.
Balmumcu, Güzel Konutlar Menekşe Apt. No: 24/2
Beşiktaş 80700, İSTANBUL

D- DOSYA KONUSU: Nema Endüstri Ürünleri İthalat İhracat ve Ticaret Ltd. Şti. (Nema) ile Alman menşeli Karl Schaeff GmbH&Co. Makinaları (Karl Schaeff) arasında yapılan tek elden dağıtım anlaşmasına menfi tespit verilmesine ilişkin talep.

E- RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: Bildirime konu Alman Karl Schaeff ile Nema arasında yapılan tek elden dağıtım anlaşmasında yer alan, dağıtıcı tarafından anlaşma konusu mamullere benzer veya bunlara rakip markaların satışının yasaklanması ve Karl Schaeff tarafından belirlenen bölge dışına dağıtıcının satış yapmasının yasaklanması hükümlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesine aykırılığı nedeniyle anlaşmaya menfi tespit verilmemesi gerektiği;

Bildirime konu anlaşmanın 12 nci maddesinde düzenlenen; *anlaşma hudutları dışarısında satıcı, SCHAEFF ürünlerinin satış faaliyetlerinde bulunamaz, SCHAEFF makinalarını depolayamaz veya SCHAEFF satış noktaları kuramaz* şeklindeki hükmün, 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 3 üncü maddesinin (b) bendinin 3 üncü alt bendinde öngörülen, anlaşmada belirlenen bölge dışında anlaşma konusu mallarla ilgili olarak, müşteri

aramama, şube açmama ve dağıtım deposu kurmama olarak ifade edilen aktif satışı yasaklayan ancak pasif satışa izin veren Tebliğ hükmünün sınırları dışında kaldığı; söz konusu Tebliğ'de, tek elden dağıtıcı için ilgili bölge dışında aktif satışın yasaklanmasına izin verilirken; pasif satışın yasaklanmasının grup muafiyeti kapsamı dışında kalacağı belirtildiğinden anılan sözleşmenin 12 nci maddesinde yer alan satış yasağının, 1997/3 sayılı Tebliğ'in öngördüğü şekilde, yalnızca aktif satışı yasaklayacak pasif satışı ise serbest bırakacak şekilde yeniden düzenlenmesi halinde sözü edilen sözleşmenin grup muafiyeti kapsamında değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

F- DEĞERLENDİRME

İlgili Ürün Pazarı

İş ve inşaat makineleri pazarı olarak ele alınmıştır. İş ve inşaat makineleri ise; kaldırma, istifleme, yükleme makineleri, beton karıştırıcı, arazöz, süpürme ve çöp toplama cihazları, forklift, dozer, grayder, skreyper, ekskavatör vb. araçlarla özel tertibatlı motorlu taşıtlar, palanga, vinç, gemi vinci, maçuna, toprak, maden, cevher taşıma, kazma, sıkıştırma işlerinde kullanılan makineleri kapsamaktadır.

İlgili Coğrafi Pazar

Sözleşmeye konu malların nakliyesi, nakliye esnasında zamana bağlı bozulma riskinin olmaması gibi faktörler göz önüne alındığında, Türkiye Cumhuriyeti sınırları olmaktadır.

Menfi Tespit Değerlendirmesi

Nema tarafından yapılan başvuruda, taraflar arasında akdedilen tek elden dağıtım anlaşması için menfi tespit talebinde bulunulmuş ve Kurulumuz tarafından talebin reddedilmesi durumunda, sözkonusu anlaşma için muafiyet başvurusu da yapılmıştır. Bu nedenle anlaşma hem menfi tespit hem de muafiyet yönüyle değerlendirilmiştir.

Dosya mevcudu bilgilerden anlaşıldığı üzere, ilgili pazar olan Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahilinde iş ve inşaat makinaları pazarında Nema'nın pazar payının yaklaşık % ... olması ve teşebbüsün bu pazara yeni girmesi nedenleriyle, 4054 sayılı Kanun'un 6 ncı maddesi kapsamında bir değerlendirme yapılmamış, menfi tespit başvurusu aynı Kanun'un sadece 4 üncü maddesi açısından ele alınmıştır.

4054 sayılı Kanun'un menfi tespiti düzenleyen 8 inci maddesi uyarınca; bir anlaşmanın menfi tespit alabilmesi için "*Kanun'un 4 üncü maddesine aykırı olmama*" zorunlu şartlardandır. Bu çerçevede, söz konusu maddeye aykırı hükümler içermesi nedeniyle anlaşmaya menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

1997/3 sayılı Tebliğ'in 2 nci maddesine göre tek elden dağıtım anlaşmaları; "yalnız iki teşebbüsün taraf olduğu, bir tarafın belirli malları ülkenin tamamında veya belirlenmiş bir bölümünde yeniden satması amacıyla yalnızca diğer tarafa sağlamayı kabul ettiği anlaşmalar, bu Tebliğ'de düzenlenen koşullara uygun olmak kaydıyla, Kanun'un 4 üncü maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5 inci maddesinin 3 üncü

fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur" şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre sözkonusu anlaşma, 1997/3 sayılı Tebliğ çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Tebliğ'in 3 üncü maddesi dikey anlaşmalarda yer alan, ancak tek elden dağıtım grup muafiyeti kapsamına giren rekabet sınırlamalarını öngörmüştür. Satıcının yasal konumu ve yükümlülüklerini düzenleyen sözleşmenin 12 nci maddesinde; "Anlaşma hudutları dışarısında Satıcı, Schaeff ürünlerinin satış faaliyetlerinde bulunamaz, Schaeff makinalarını depolayamaz veya Schaeff satış noktaları kuramaz" denilmektedir. Bu düzenleme, 1997/3 sayılı Tebliğ'in sözleşme bölgesi dışında aktif satış yapmama ile ilgili 3 üncü maddesinin (b) bendinin 3 üncü alt bendinde öngörülen düzenlemeyle uyumlu değildir. Sözleşme hükmü pasif satış da yasaklayabilecek şekilde anlaşılabilirken; Tebliğ hükmü yalnızca aktif satışın yasaklanmasını muafiyet kapsamına almaktadır. Tek elden dağıtım anlaşmalarında bir dağıtıcıya belirlenmiş bir bölgede anlaşma konusu malların tek dağıtıcısı olma hakkı verilmektedir. Böylece dağıtıcı, kendisine tahsis edilen bölge içinde sağlayıcının kendisine rakip yaratmayacağı garantisine sahip olmaktadır. Sağlayıcılar bu garantiyi dağıtıcılara verebilmek için sözleşmelere, dağıtıcıların birbirlerinin bölgelerine satış yapmalarını yasaklayıcı ya da izne bağlayıcı hükümler koymaktadırlar. Aktif satış faaliyetleri müşteri arama, reklam yapma, şube ve dağıtım deposu kurma gibi müşteri kitlesi oluşturmaya ve satışları artırmaya yönelik faaliyetleri içermekte olup, bu tür faaliyetlerin sağlayıcı tarafından yasaklanması veya izne bağlanmasına 1997/3 sayılı Tebliğ'in 3 üncü maddesinin (b) bendinin 3 üncü alt bendi çerçevesinde olanak tanınmaktadır. Bu bendde; "Anlaşmada belirlenen bölge dışında anlaşma konusu mallarla ilgili olarak, müşteri aramama, şube açmama ve dağıtım deposu kurmama" gibi rekabet sınırlamalarının tek elden dağıtıcı üzerine yüklenebileceği belirtilmektedir. Ancak bir dağıtıcının, kendisine tahsis edilmiş bölge dışından gelen talepleri bu bölgede herhangi bir reklam ya da promosyon faaliyetine girişmeksizin karşılaması şeklinde tanımlanabilecek pasif satış faaliyetleri yasaklanamaz.

Her ne kadar sözleşmenin 12 nci maddesi; "Anlaşma hudutları dışarısında Satıcı, Schaeff ürünlerinin satış faaliyetlerinde bulunamaz..." ifadesinin Tebliğ'in 3/b-3 maddesinde yer alan; "Anlaşmada belirlenen bölge dışında anlaşma konusu mallarla ilgili olarak müşteri aramama..." hükmü ile uyumlu olduğu söylenebilirse de, anlaşma maddesinin pasif satışları da kapsayabilecek şekilde yoruma imkan vermesi, pasif satışların engellenmesi gibi bir soruna yol açabilecek niteliktedir. Bahse konu rekabete aykırılıkların meydana gelmemesi bakımından anılan hususun sözleşmede açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

G- SONUÇ

Yukarıda yapılan değerlendirmeler ışığında, bildirim konu sağlayıcı Alman Karl Schaeff GmbH & Co. Makinaları ile tek elden dağıtıcı Nema Endüstri Ürünleri İthalat İhracat ve Ticaret Ltd. Şti. arasında yapılan tek elden dağıtım sözleşmesinin içerdiği rekabete aykırı hükümler nedeniyle, Menfi Tespit Belgesi verilmesi talebinin reddine;

İlgili sözleşmenin 12 nci maddesinde öngörülen, pasif satış yasaklayan hükmün 1997/3 sayılı Tebliğ'in 3 üncü maddesi ile uyumlu hale getirilmesi şartıyla 1997/3 sayılı Tebliğ çerçevesinde grup muafiyetinden yararlanabileceğine,

öngörülen koşulun yerine getirilmesi için kararın tebliğ tarihinden itibaren taraflara 45 gün süre verilmesine, bu süre içerisinde aykırılığın giderildiğinin Kurumumuza tevsik edilmesine, aksi takdirde öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya geçilmesi halinde teşebbüsler hakkında soruşturma açılacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 16 ve 17 nci maddeleri uyarınca işlem yapılacağı taraflara bildirilmesine;

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.